

Kriminološka fenomenologija:

**Učenje o pojavnim oblicima
kažnjivih ponašanja**

Dr. sc. Aleksandar Maršavelski

Predmet kriminološke fenomenologije

KRIMINOLOŠKA FENOMENOLOGIJA

Odgovara na 3 pitanja:

1. **DA LI** se kažnjiva ponašanja zbivaju u realnosti
2. **KOJA** se kažnjiva ponašanja zbivaju
3. **KAKO** se ta kažnjiva ponašanja ostvaruju

KRIMINOLOŠKA ETIOLOGIJA

Odgovara na pitanje:

ZAŠTO se kažnjiva ponašanja događaju

Alternativni pristup izučavanju kriminologije

**Kriminološke teorije:
uzroci kažnjivih ponašanja
(kriminološka etiologija)**

**Kriminalitet:
pojavni oblici kažnjivih ponašanja
(kriminološka fenomenologija)**

Bock M. (2007)

Siegel L.J. (2007)

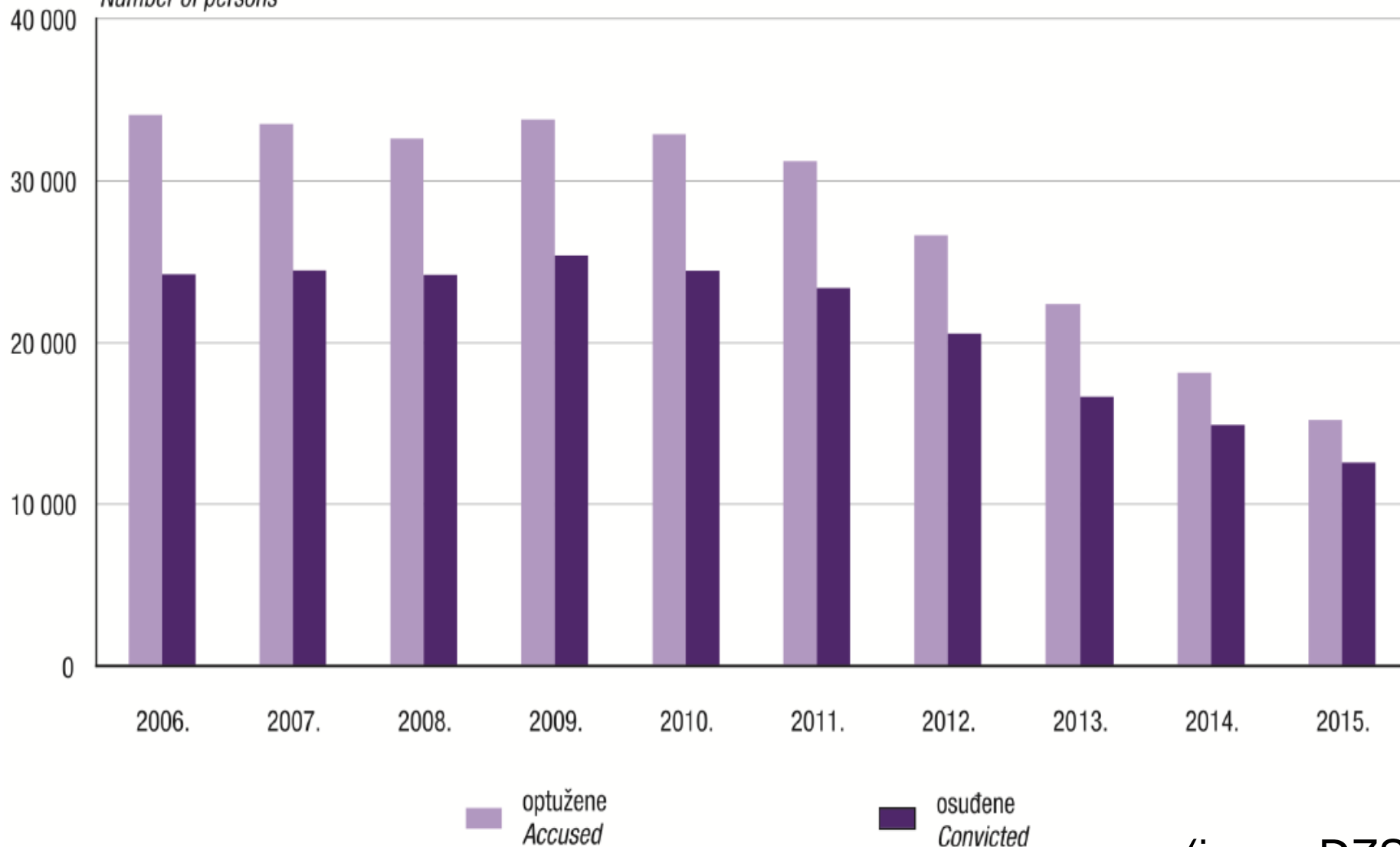
Schmallegger F. (2015)

**Nedostatak: određene kriminološke teorije su vezane
za određeni tip kriminaliteta**

G-1.2. OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE OD 2006. DO 2015.

ACCUSED AND CONVICTED ADULT PERSONS, 2006 – 2015

broj osoba
Number of persons

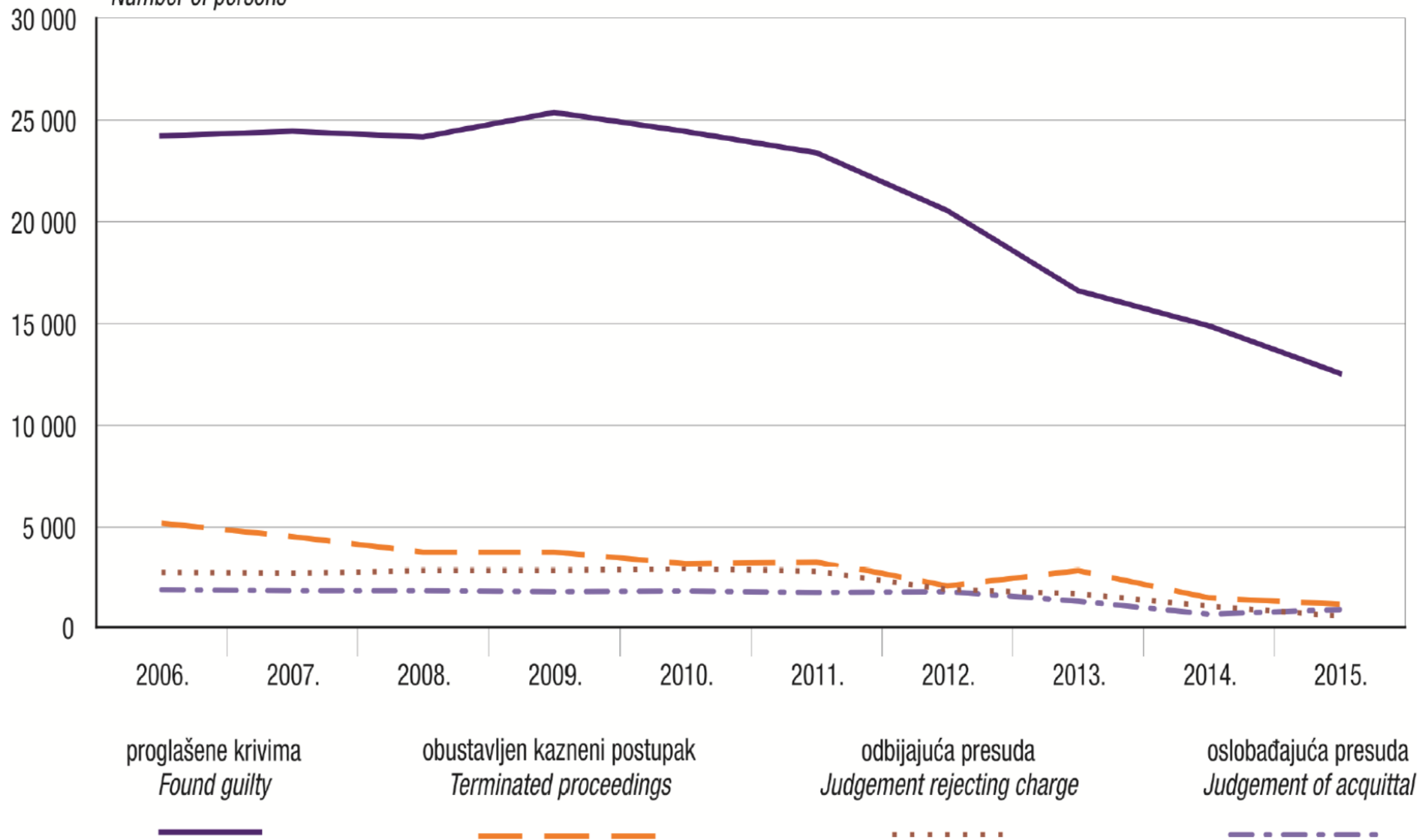
(izvor: DZS)

G-1.3. OPTUŽENE PUNOLJETNE OSOBE PREMA VRSTI ODLUKE OD 2006. DO 2015.

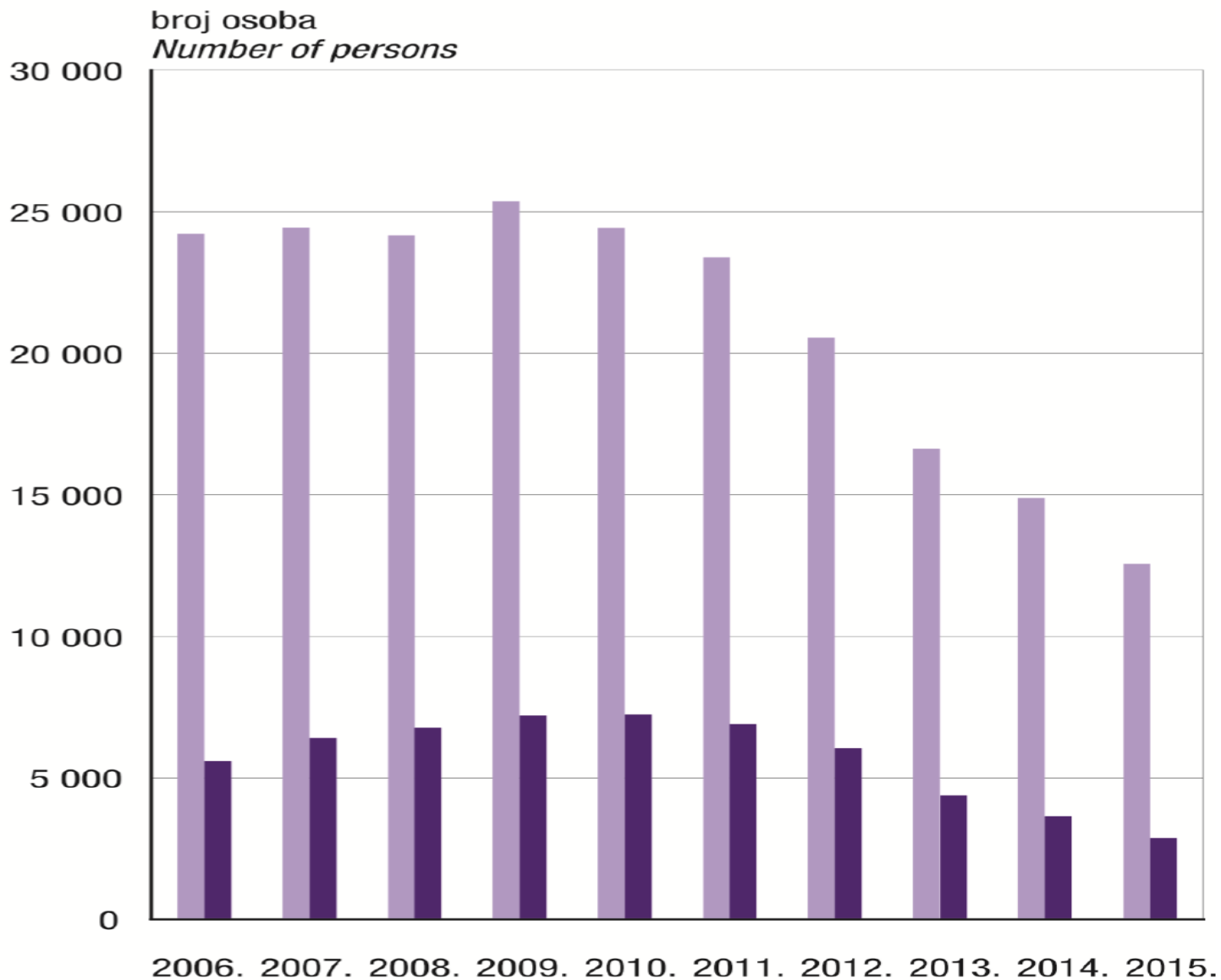
ACCUSED ADULT PERSONS, BY TYPE OF DECISION, 2006 – 2015

(izvor: DZS)

broj osoba
Number of persons

G-1.5. RANIJE OSUDE OD 2006. DO 2015.
PREVIOUS CONVICTIONS, 2006 – 2015

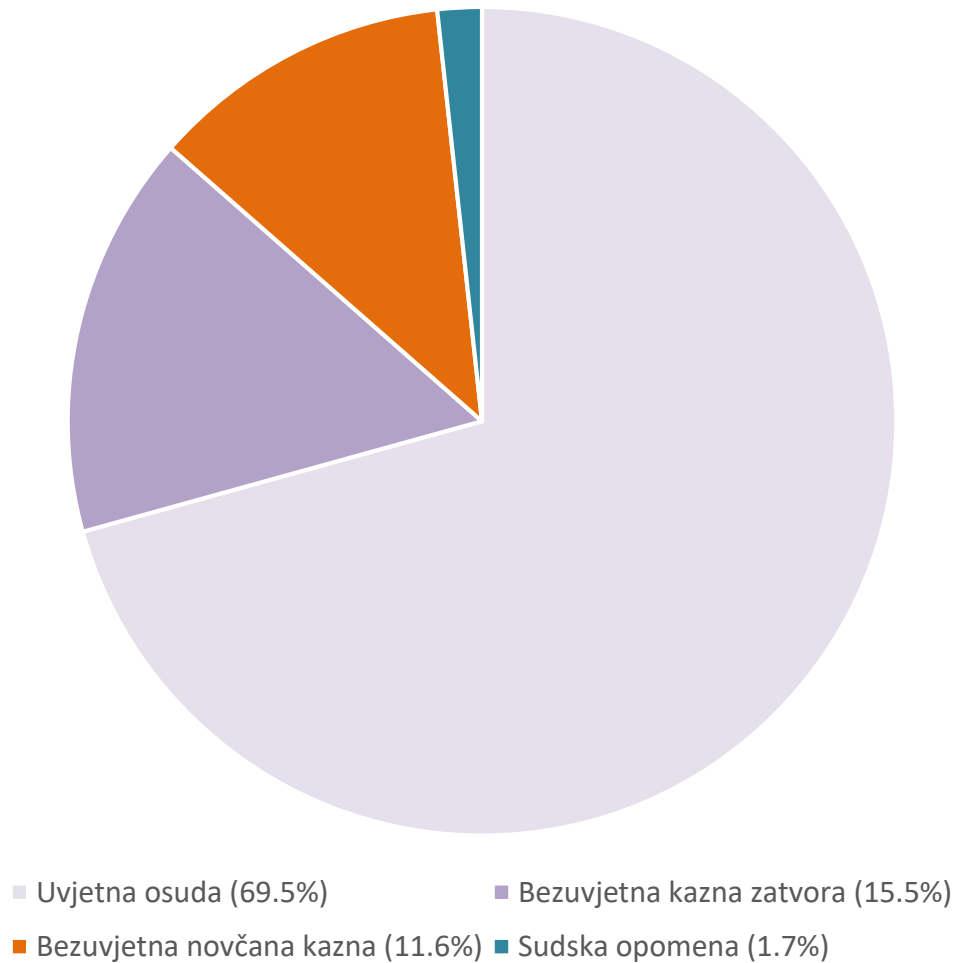
osudeni
Convicted

ranije osuđivani
Previously convicted

(izvor: DZS)

Osuđene punoljetne osobe u 2006.

prema izrečenim kaznenopravnim sankcijama

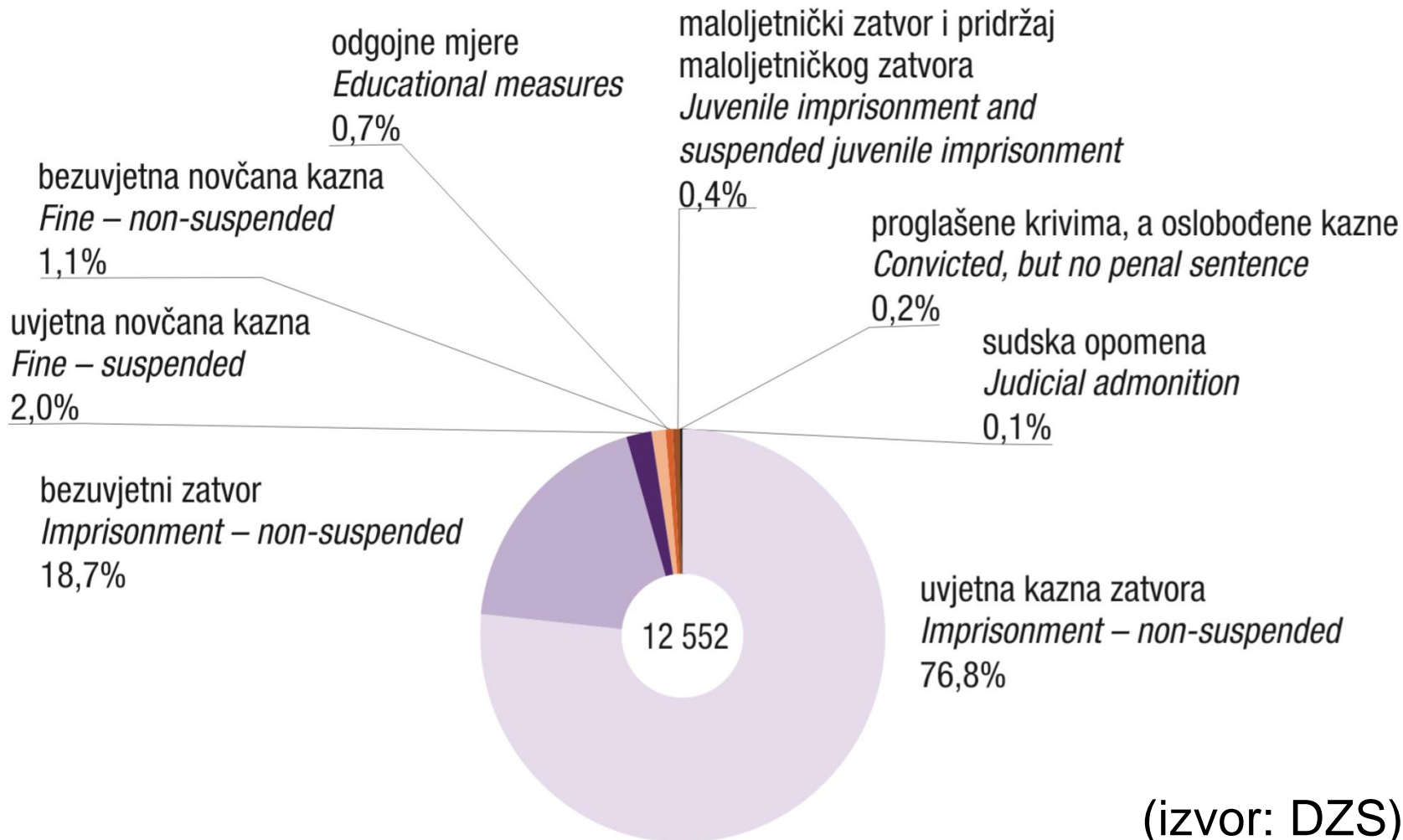
(izvor: DZS)

G-4.1. OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE U 2015.

CONVICTED ADULT PERSONS, 2015

prema izrečenim kaznama i drugim mjerama

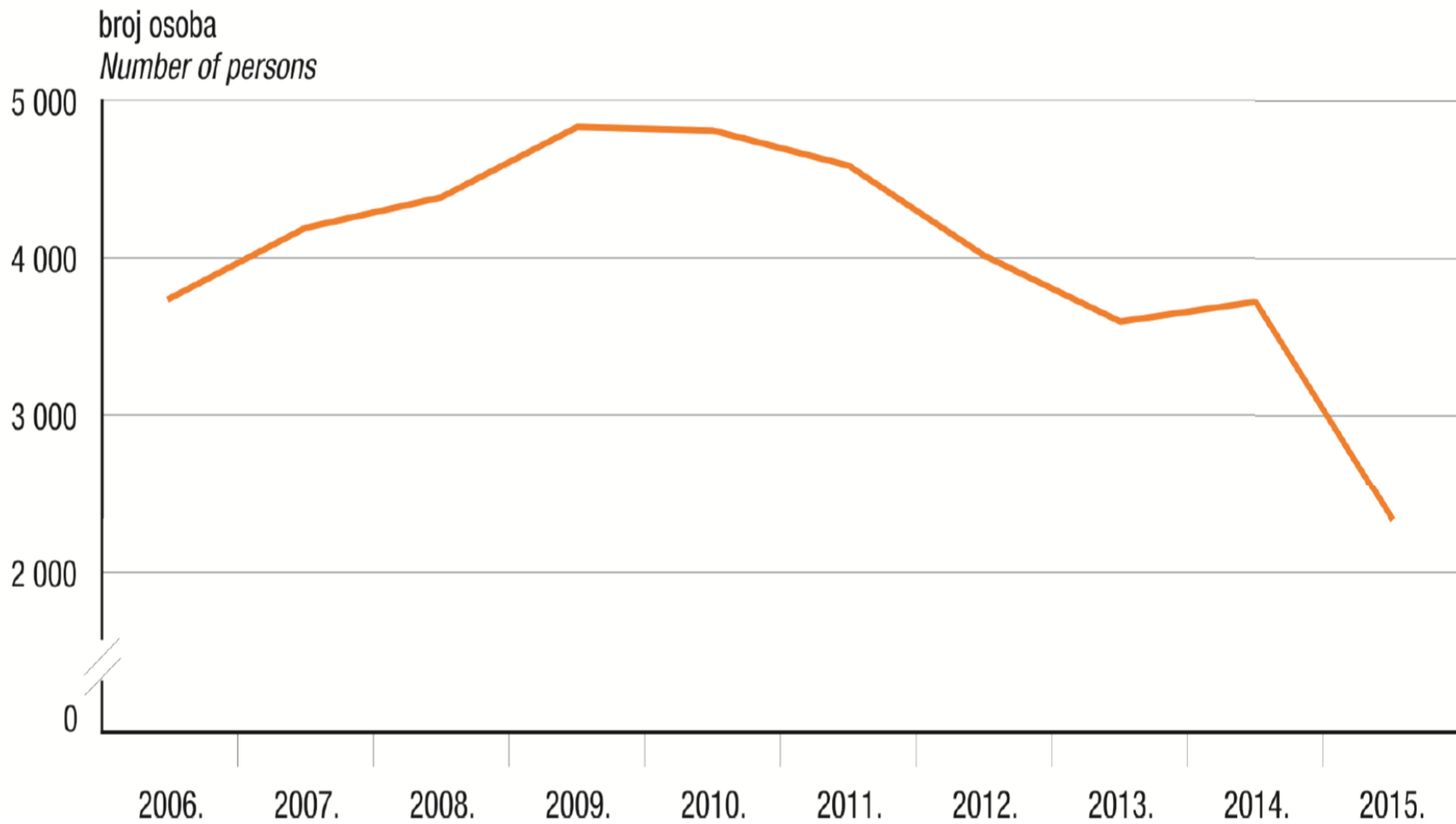
By pronounced penalties and other measures

(izvor: DZS)

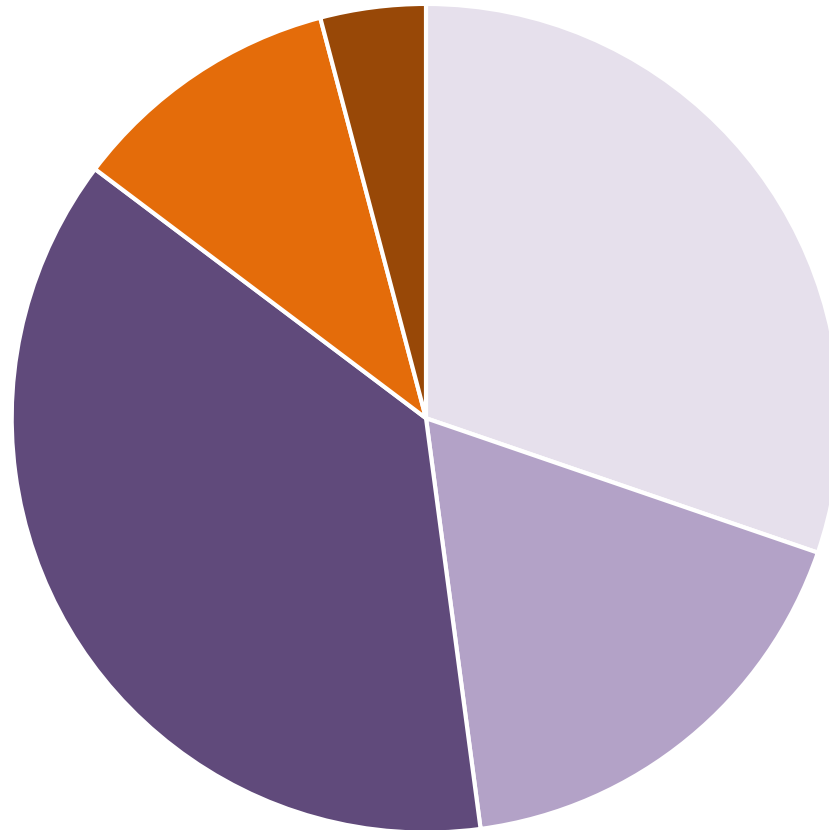
G-1.6. BEZUVJETNA KAZNA ZATVORA OD 2006. DO 2015.
NON-SUSPENDED IMPRISONMENT, 2006 – 2015

(izvor: DZS)

Osuđene punoljetne osobe u 2006.

prema visini bezuvjetne kazne zatvora

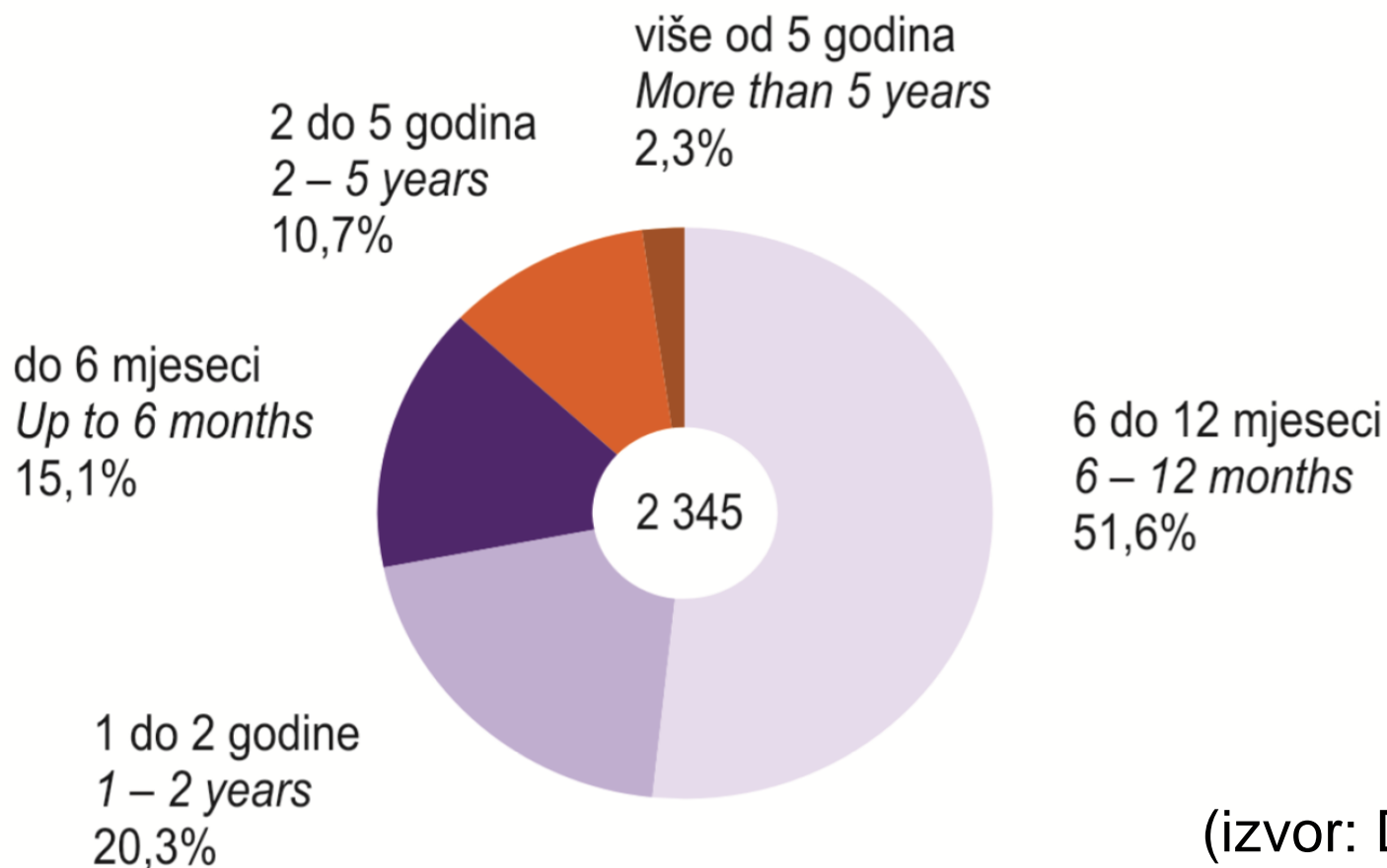
■ 6 do 12 mjeseci (30.2%) ■ 1 do 2 godine (17.6%) ■ do 6 mjeseci (37.3%)
■ 2 do 5 godina (10.6%) ■ više od 5 godina (4.1%)

(izvor: DZS)

G-4.1. OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE U 2015.

CONVICTED ADULT PERSONS, 2015

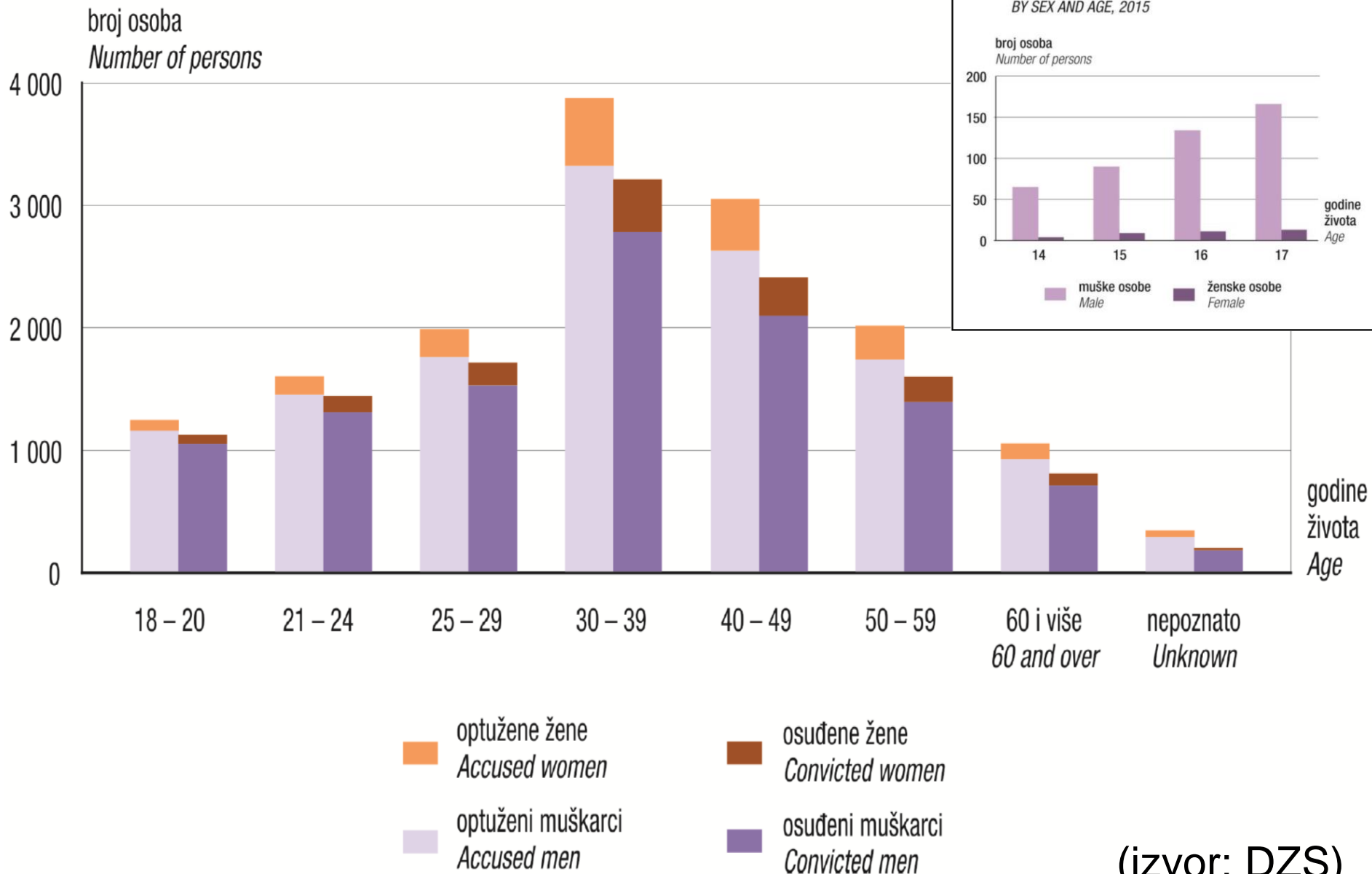
prema visini kazne bezuvjetnog zatvora
By duration of non-suspended imprisonment

(izvor: DZS)

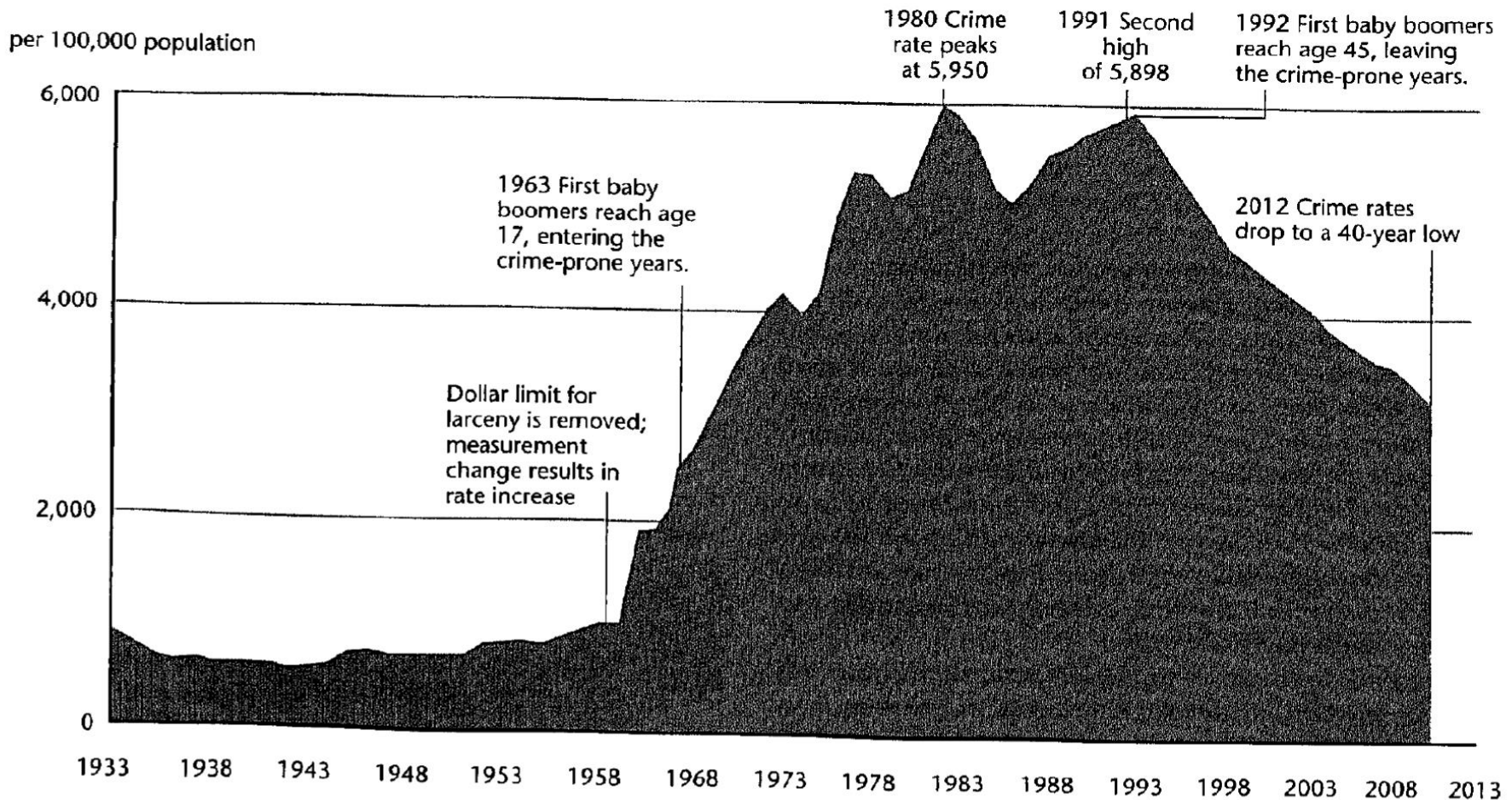
G-3.2. OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE PREMA GODINAMA ŽIVOTA I SPOLU U 2015.

ACCUSED AND CONVICTED ADULT PERSONS, BY AGE AND SEX, 2015

(izvor: DZS)

Kretanje stope kriminala u SAD-u

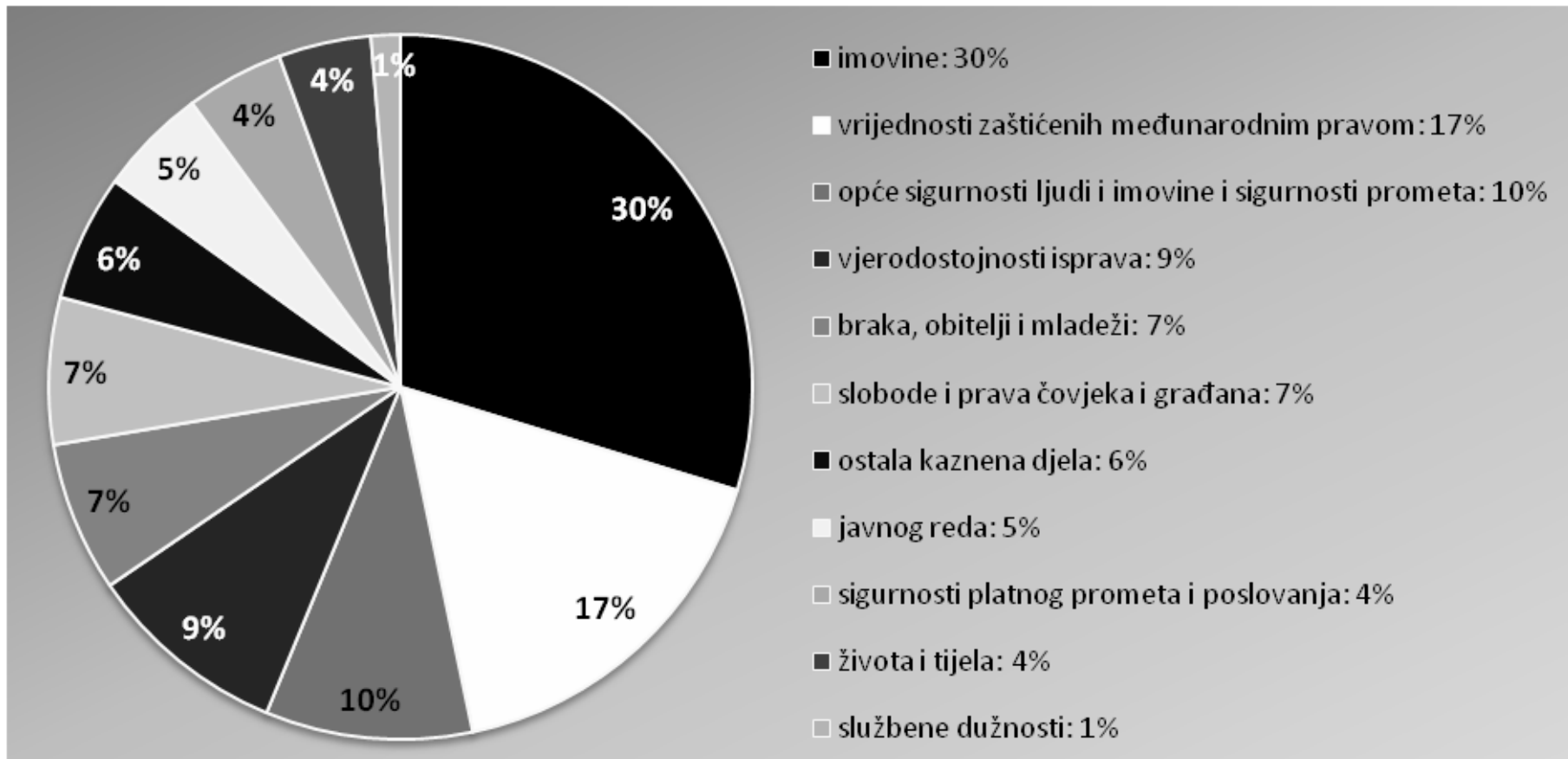

FIGURE 1-1 | Crime Rates in the United States, 1933-2012

Source: FBI, Uniform Crime Reports, various years. That's needed because some other crime reports now show crime is rising, and they conflict with the numbers shown here.

(Schmallegger F. 2015)

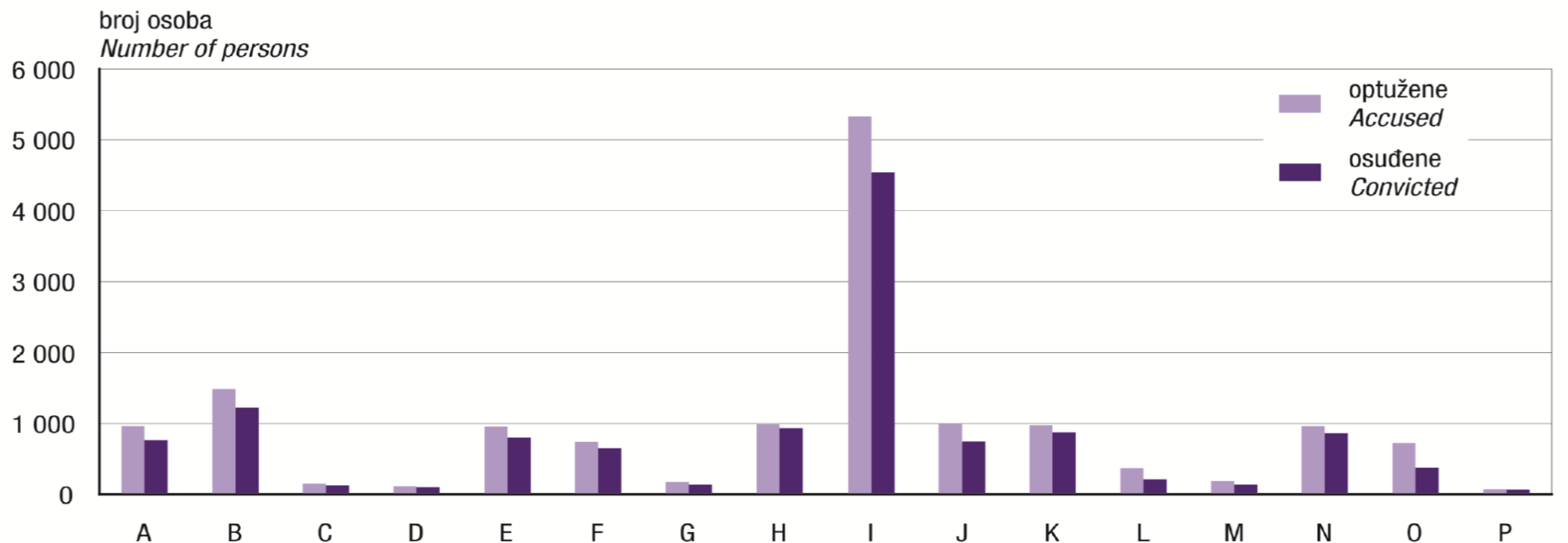
Osuđene punoljetne osobe u 2006. prema grupama kaznenih djela

Derenčinović D. & Getoš A.-M. (2008)
(izvor: DZS)

G-3.1. OPTUŽENE I OSUĐENE PUNOLJETNE OSOBE PREMA GRUPAMA KAZNENIH DJELA U 2015.

ACCUSED AND CONVICTED ADULT PERSONS, BY TYPES OF CRIMINAL OFFENCES, 2015

Grupe kaznenih djela:

- A** Protiv života i tijela
- B** Protiv osobne slobode
- C** Protiv spolne slobode
- D** Protiv spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta
- E** Protiv braka, obitelji i djece
- F** Protiv zdravlja ljudi
- G** Protiv opće sigurnosti
- H** Protiv sigurnosti prometa
- I** Protiv imovine
- J** Protiv gospodarstva
- K** Protiv krivotvorenja
- L** Protiv službene dužnosti
- M** Protiv pravosuđa
- N** Protiv javnog reda
- O** Ostala kaznena djela
- P** Sporedno kazneno zakonodavstvo (izvan KZ-a)

Types of criminal offences:

- A** Against life and limb
- B** Against personal freedom
- C** Against sexual freedom
- D** Against sexual maltreatment and sexual exploitation of children
- E** Against marriage, family and children
- F** Against people's health
- G** Against the public safety
- H** Against safety in traffic
- I** Against property
- J** Against economy
- K** Against counterfeiting
- L** Against official duty
- M** Against the judiciary
- N** Against public order
- O** Other criminal offences
- P** Secondary criminal legislation (outside Penal Code)

(izvor: DZS)

Zakonska podjela kažnjivih ponašanja

KAZNENI ZAKON

GLAVA IX. KD PROTIV ČOVJEČNOSTI I LJUDSKOG DOSTOJANSTVA

GLAVA X. KD PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

GLAVA XI. KD PROTIV LJUDSKIH PRAVA I TEMELJNIH SLOBODA

GLAVA XII. KD PROTIV RADNIH ODNOSA I SOCIJALNOG OSIGURANJA

GLAVA XIII. KD PROTIV OSOBNE SLOBODE

GLAVA XIV. KD PROTIV PRIVATNOSTI

GLAVA XV. KD PROTIV ČASTI I UGLEDA

GLAVA XVI. KD PROTIV SPOLNE SLOBODE

GLAVA XVII. KD SPOLNOG ZLOSTAVLJANJA I ISKORIŠTAVANJA DJETETA

GLAVA XVIII. KD PROTIV BRAKA, OBITELJI I DJECE

...

PREKRŠAJNO ZAKONODAVSTVO

Zakon o prekršajima protiv javnog reda i mira

Zakon o sigurnosti prometa na cestama

Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji

...

Zakonska podjela kažnjivih ponašanja (SAD)

US CODE - TITLE 18 (Part I. Crimes)

CHAPTER 2 - AIRCRAFT AND MOTOR VEHICLES (§§ 31 to 40)

CHAPTER 3 - ANIMALS, BIRDS, FISH, AND PLANTS (§§ 41 to 49)

CHAPTER 5 - ARSON (§ 81)

CHAPTER 7 - ASSAULT (§§ 111 to 119)

CHAPTER 9 - BANKRUPTCY (§§ 151 to 158)

CHAPTER 10 - BIOLOGICAL WEAPONS (§§ 175 to 178)

CHAPTER 11 - BRIBERY, GRAFT, AND CONFLICTS OF INTEREST (§§ 201 to 227)

...

MODEL PENAL CODE (PART II. Definition of Specific Crimes)

OFFENSES AGAINST EXISTENCE OR STABILITY OF THE STATE (Art. 200)

OFFENSES INVOLVING DANGER TO THE PERSON (Art. 210-213)

OFFENSES AGAINST PROPERTY (Art. 220-224)

OFFENSES AGAINST THE FAMILY (Art. 230)

OFFENSES AGAINST PUBLIC ADMINISTRATION (Art. 240-243)

OFFENSES AGAINST PUBLIC ORDER AND DECENCY (Art. 250-251)

Kriminološka podjela kažnjivih ponašanja

Siegel L.J. (2007)

KRIMINALITET NASILJA

IMOVINSKI KRIMINALITET

KRIMINALITET "BIJELOG OVRATNIKA" I ORGANIZIRANI KRIMINALITET

KRIMINALITET JAVNOG REDA

KIBERNETIČKI KRIMINALITET

Bock M. (2007)

KRIMINALITET POVEZAN S PROCESIMA SAZRIJEVANJA

KRIMINALITET OSOBA DRUGAČIJE KULTURNE POZADINE

KRIMINALITET VISOKOG STATUSA I POZICIJE MOĆI

KRIMINALITET POVEZAN S DROGAMA

KRIMINALITET NASILJA

SEKSUALNI KRIMINALITET

Schmallegger F. (2015)

KRIMINALITET PROTIV OSOBA

KRIMINALITET PROTIV IMOVINE

KRIMINALITET "BIJELOG OVRATNIKA" I ORGANIZIRANI KRIMINALITET

KRIMINALITET DROGOM I SEKSUALNI KRIMINALITET

TEHNOLOŠKI KRIMINALITET

GLOBALNI KRIMINALITET I TERORIZAM

Kriminološka podjela kažnjivih ponašanja

KRIMINOLOŠKA FENOMENOLOGIJA

KAŽNJIVIH PONAŠANJA

- ubojstvo
  - seksualni delikti
  - nasilje među intimnim partnerima
  - nasilje prema djeci
  - razbojništvo
  - terorizam
  - zločini iz mržnje
  - ostali izabrani delikti nasilja
- * delikti nasilja
  - * imovinski kriminal
  - * zlouporaba opojnih droga
  - * organizirani kriminal, korupcija i pranje novca
  - * cyber-kriminal

SKUPINA DELINKVENATA

- * maloljetnička delinkvencija
- * delinkvencija osoba s duševnim smetnjama
- * delinkvencija žena
- * delinkvencija starijih osoba
- * delinkvencija osuđenih osoba (povrat)

SKUPINA ŽRTAVA

- * prema dobi, spolu, odnosu s počiniteljem itd.
- * prema profesiji
- * prema socijalnom statusu
- * prema rasnoj pripadnosti
- * prema načinu života

Hvala na pozornosti!

LITERATURA:

Bock M. (2007), Kriminologie, Verlag Vahlen, München

Derenčinović D. & Getoš A.-M. (2008), Uvod u kriminologiju s osnovama kaznenog prava, Zagreb

Schmallegger F. (2015), Criminology Today, Pearson: Boston

Siegel L.J. (2007), Criminology: Theories, Patterns, and Typologies, Thomson Wadsworth, Belmont